

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów	21
Słowo wstępne	23
Część pierwsza	
PRAWO CYWILNE – CZĘŚĆ OGÓLNA	
Rozdział pierwszy	
Prawo cywilne – zagadnienia wprowadzające	27
1. Pojęcie i przedmiot prawa cywilnego	27
1.1. Znaczenie prawa cywilnego w stosunkach społeczno-gospodarczych	27
1.2. Cechy prawa cywilnego	28
1.3. Definicja prawa cywilnego	29
2. Zakres i systematyka prawa cywilnego	29
2.1. Prawo cywilne jako gałąź prawa	29
2.2. Systematyka prawa cywilnego	30
2.3. Prawo cywilne materialne a prawo cywilne procesowe	31
2.4. Znaczenie części ogólnej prawa cywilnego	32
3. Źródła i przepisy prawa cywilnego	32
3.1. Źródła prawa cywilnego	32
3.2. Polskie prawo cywilne a prawo Unii Europejskiej	33
3.3. Znaczenie i struktura kodeksu cywilnego	34
3.4. Zasady prawa cywilnego	34
3.5. Przepisy prawa cywilnego	35
3.6. Zasady współzycia społecznego	37
Rozdział drugi	
Stosunek cywilnoprawny	38
1. Pojęcie i elementy stosunku cywilnoprawnego	38
1.1. Pojęcie stosunku cywilnoprawnego	38
1.2. Elementy stosunku cywilnoprawnego	39
2. Zdarzenia cywilnoprawne	40
Rozdział trzeci	
Prawo podmiotowe	42
1. Stosunek cywilnoprawny a prawo podmiotowe	42
2. Normatywne postacie prawa podmiotowego	43

3.	Klasyfikacja praw podmiotowych	43
4.	Nabywanie, zmiana i utrata prawa podmiotowego	45
4.1.	Nabywanie prawa podmiotowego	45
4.2.	Zmiana i utrata prawa podmiotowego	47
5.	Wykonywanie i ochrona praw podmiotowych	47
5.1.	Wykonywanie praw podmiotowych	47
5.2.	Czasowe granice realizacji praw podmiotowych	48
5.3.	Ochrona praw podmiotowych	49
6.	Nadużycie prawa podmiotowego	51

Rozdział czwarty

Podmioty stosunku cywilnoprawnego	52	
1.	Uwagi ogólne o podmiotach	52
2.	Zdolność prawna osoby fizycznej	53
2.1.	Początek zdolności prawnej i jej zakres	53
2.2.	Koniec zdolności prawnej	53
3.	Zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej	54
3.1.	Zakres zdolności do czynności prawnych	54
3.2.	Brak zdolności do czynności prawnych	55
3.3.	Ograniczona zdolność do czynności prawnych	56
3.4.	Pełna zdolność do czynności prawnych	57
4.	Inne elementy statusu cywilnoprawnego osoby fizycznej	57
4.1.	Indywidualizacja osoby fizycznej	57
4.2.	Miejsce zamieszkania osoby fizycznej	57
5.	Dobra osobiste osoby fizycznej	58
5.1.	Pojęcie dóbr osobistych	58
5.2.	Przesłanki ochrony dóbr osobistych	59
5.3.	Środki ochrony dóbr osobistych	59
6.	Pojęcie i klasyfikacja osób prawnych	60
6.1.	Pojęcie osoby prawnej	60
6.2.	Klasyfikacja osób prawnych	61
7.	Powstanie i ustanie osób prawnych	63
7.1.	Powstanie osoby prawnej	63
7.2.	Ustanie osoby prawnej	64
8.	Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osób prawnych	65
8.1.	Zdolność prawna	65
8.2.	Zdolność do czynności prawnych	65
9.	Inne elementy statusu cywilnoprawnego osoby prawnej	66
10.	Podmioty profesjonalnych stosunków cywilnoprawnych	66

Rozdział piąty

Przedmiot stosunku cywilnoprawnego	68	
1.	Uwagi ogólne o przedmiocie	68
2.	Rzeczy	68
2.1.	Pojęcie rzeczy	68
2.2.	Klasyfikacja rzeczy	69

2.3. Część składowa rzeczy	70
2.4. Przynależność	71
2.5. Pożytki	72
3. Inne przedmioty stosunku cywilnoprawnego	72

Rozdział szósty

Czynności prawne	75
1. Istota czynności prawnej. Oświadczenie woli	75
2. Klasyfikacja czynności prawnych	76
2.1. Czynności jednostronne, dwustronne i wielostronne	76
2.2. Czynności konsensualne i realne	77
2.3. Czynności na wypadek śmierci i między żyjącymi	77
2.4. Czynności prawne zobowiązujące, rozporządzające oraz o podwójnym skutku	77
2.5. Czynności kauzalne i abstrakcyjne	78
3. Zasady składania oświadczeń woli	78
3.1. Sposób złożenia	78
3.2. Chwila złożenia	79
3.3. Zastępcze oświadczenie woli	80
3.4. Wykładnia oświadczenia woli	80
4. Sposoby zawierania umów	80
4.1. Negocjacje	81
4.2. Oferta i jej przyjęcie	81
4.3. Aukcja i przetarg	83
5. Treść czynności prawnej. Warunek i termin	84
5.1. Zasady kształtowania treści czynności prawnej	84
5.2. Elementy treści czynności prawnej	85
5.3. Warunek i termin	86
6. Forma czynności prawnej	87
7. Wadliwość czynności prawnej	89
7.1. Przyczyny wadliwości czynności prawnych	89
7.2. Wady oświadczenia woli	90
7.3. Sankcje wadliwej czynności prawnej	92
8. Przedstawicielstwo	93
8.1. Istota i rodzaje przedstawicielstwa	93
8.2. Pełnomocnictwo	94

Część druga

PRAWO RZECZOWE

Rozdział pierwszy

Zagadnienia ogólne	99
1. Pojęcie prawa rzeczowego	99
1.1. Prawo rzeczowe jako prawo podmiotowe	99
1.2. Zasada <i>numerus clausus</i> praw rzeczowych	100
1.3. Zasada jawności	101

1.4.	Zasada szczególności	101
1.5.	Źródła prawa rzeczowego	101
2.	Podziały praw rzeczowych	102
Rozdział drugi		
Własność		
1.	Pojęcie własności	104
2.	Pozytywna i negatywna strona własności	104
3.	Granice treści prawa własności	105
4.	Granice przestrzenne prawa własności	105
4.1.	Ruchomości	105
4.2.	Nieruchomości gruntowe	106
4.3.	Nieruchomości budynkowe i lokalowe	106
5.	Granice czasowe własności	106
6.	Prawo sąsiedzkie	106
6.1.	Problematyka immisji	107
6.2.	Zakazane roboty ziemne	108
6.3.	Droga konieczna	108
6.4.	Przekroczenie granicy przy wznoszeniu budowli	108
6.5.	Korzystanie z przygranicznych pasów gruntu	109
6.6.	Stosunki dotyczące granicy	109
7.	Nabycie i utrata własności	110
7.1.	Ogólna charakterystyka sposobów nabycia	110
7.2.	Nabycie pierwotne i pochodne	111
7.3.	Przeniesienie własności	111
7.4.	Nabycie własności ruchomości na podstawie umowy z osobą nieuprawnioną	113
7.5.	Zasiedzenie	115
7.6.	Zrzeczenie się własności	116
7.7.	Znalezienie	116
7.8.	Inne sposoby	117
8.	Współwłasność	118
8.1.	Pojęcie	118
8.2.	Rodzaje współwłasności	119
8.3.	Treść i wykonywanie uprawnień oraz obowiązków współwłaściciela	119
8.4.	Zniesienie współwłasności	121
9.	Własność lokali	122
9.1.	Istota, funkcja i charakter prawny	122
9.2.	Ustanowienie własności lokali	124
9.3.	Szczególny tryb ustanowienia własności lokalu	125
9.4.	Wspólnota mieszkaniowa	126
9.5.	Uprawnienia i obowiązki właścicieli lokali	126
9.6.	Zarząd nieruchomością wspólną	127
10.	Ochrona własności	128
10.1.	Środki ochrony prawa własności w ogólności	128
10.2.	Roszczenie windykacyjne (<i>rei vindicatio</i>) i negatoryjne (<i>actio negatoria</i>)	129

10.3. Roszczenia rozliczeniowe	130
Rozdział trzeci	
Użytkowanie wieczyste	133
1. Funkcje i charakter prawny	133
2. Źródła prawa	133
3. Zakres podmiotowy i przedmiotowy	134
4. Ustanowienie użytkowania wieczystego	135
5. Inne sposoby nabycia użytkowania wieczystego	135
6. Treść użytkowania wieczystego	136
6.1. Uprawnienia użytkownika wieczystego	136
6.2. Czas użytkowania wieczystego	136
6.3. Odrębna własność budynków i urządzeń	136
7. Wygaśnięcie	137
Rozdział czwarty	
Ograniczone prawa rzeczowe	138
1. Zagadnienia ogólne	138
1.1. Istota i katalog ograniczonych praw rzeczowych	138
1.2. Powstanie, zmiana treści oraz przeniesienie ograniczonych praw rzeczowych	138
1.3. Pierwszeństwo ograniczonych praw rzeczowych	139
1.4. Wygaśnięcie ograniczonych praw rzeczowych	140
2. Użytkowanie	141
2.1. Ogólne cechy użytkowania	141
2.2. Przedmiot	142
2.3. Użytkowanie przez osoby fizyczne i inne wypadki użytkowania	142
3. Służebności	143
3.1. Pojęcie	143
3.2. Rodzaje służebności	143
3.3. Służebność gruntowa	144
3.3.1. Treść	144
3.3.2. Podmioty i przedmiot	144
3.3.3. Powstanie	145
3.3.4. Zakres służebności i sposób jej wykonywania	145
3.3.5. Zmiana treści	146
3.3.6. Wygaśnięcie	147
3.4. Służebność osobista	147
3.5. Służebność przesyłu	148
4. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	149
4.1. Istota i treść	149
4.2. Powstanie i przedmiot	150
4.3. Wygaśnięcie	150
5. Hipoteka	150
5.1. Istota i społeczno-gospodarcze przeznaczenie hipoteki	150
5.2. Przedmiot hipoteki	151

5.3.	Treść hipoteki	152
5.4.	Zabezpieczona wierzytelność	152
5.5.	Powstanie hipoteki	154
5.5.1.	Hipoteka umowna	154
5.5.2.	Hipoteka przymusowa	154
5.6.	Hipoteka łączna	155
5.7.	Przeniesienie wierzytelności hipotecznej	156
5.8.	Ochrona hipoteki	156
5.9.	Zaspokojenie wierzyciela hipotecznego	157
5.10.	Wygaśnięcie hipoteki i rozporządzenie opróżnionym miejscem hipotecznym	157
6.	Zastaw	158
6.1.	Istota i porównanie z hipoteką	158
6.2.	Rodzaje zastawu	159
6.3.	Wygaśnięcie zastawu	161

Rozdział piąty

Posiadanie	162
1. Natura prawna posiadania	162
2. Elementy posiadania	162
3. Rodzaje posiadania	162
4. Domniemania związane z posiadaniem	163
5. Dzierżenie	163
6. Nabycie i utrata posiadania	163
7. Ochrona posiadania	164

Rozdział szósty

Księgi wieczyste	166
1. Źródła prawa i pojęcie ksiąg wieczystych	166
2. Funkcje ksiąg wieczystych	166
3. Ustrój ksiąg wieczystych	167
4. Jawność ksiąg wieczystych	169
5. Domniemania związane z wpisem w księdze wieczystej	169
6. Prawa i roszczenia osobiste	169
7. Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych	170

Część trzecia

PRAWO ZOBOWIĄZAŃ – CZĘŚĆ OGÓLNA

Rozdział pierwszy

Zobowiązanie	175
1. Uwagi wprowadzające	175
1.1. Przedmiot regulacji prawa zobowiązań	175
1.2. Struktura stosunku zobowiązaniowego	175
1.3. Źródła stosunków zobowiązaniowych	176
2. Podmioty stosunku zobowiązaniowego	177
2.1. Uwagi ogólne	177

2.2.	Wielość dłużników lub wierzycieli	177
2.3.	Zmiana podmiotów zobowiązania	179
3.	Przedmiot stosunku zobowiązaniowego	181
3.1.	Uwagi ogólne	181
3.2.	Rodzaje świadczeń	182
3.3.	Świadczenia pieniężne	183
3.4.	Odsetki	186
4.	Treść stosunku zobowiązaniowego	187
4.1.	Wierzytelność	187
4.2.	Dług i odpowiedzialność	188
4.3.	Rodzaje odpowiedzialności	189
5.	Zobowiązania niezupełne	189
6.	Szkoda i jej naprawienie	190
6.1.	Pojęcie i rodzaje szkody	190
6.2.	Odpowiedzialność odszkodowawcza	191
6.3.	Przesłanki powstania odpowiedzialności odszkodowawczej	192
6.4.	Zasady odpowiedzialności odszkodowawczej	192
6.5.	Podstawowe sposoby naprawienia szkody	193

Rozdział drugi

Podstawowe źródła zobowiązań	194
1. Umowy	194
1.1. Uwagi ogólne	194
1.2. Rodzaje umów	194
1.3. Zasada swobody umów	195
1.4. Zawieranie umów	195
1.5. Zawieranie umów z udziałem konsumentów poza lokalem przedsiębiorstwa oraz na odległość	200
1.6. Dodatkowe zastrzeżenia umowne	202
2. Bezpodstawne wzbogacenie	204
2.1. Uwagi ogólne	204
2.2. Przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia	205
2.3. Skutki bezpodstawnego wzbogacenia	205
2.4. Nienależne świadczenie	206
2.5. Świadczenie niegodziwe	206
3. Czyny niedozwolone	207
3.1. Uwagi ogólne	207
3.2. Klasyfikacja czynów niedozwolonych	207
3.2.1. Odpowiedzialność za własne czyny (art. 415 k.c.)	208
3.2.2. Odpowiedzialność za cudze czyny	210
3.2.2.1. Odpowiedzialność osób zobowiązanych do nadzoru (art. 427 k.c.)	211
3.2.2.2. Odpowiedzialność osób powierzających wykonanie czynności innej osobie	212

3.2.3.	Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy publicznej (art. 417–421 k.c.)	214
3.2.3.1.	Uwagi ogólne	214
3.2.3.2.	Ogólne reguły odpowiedzialności (art. 417 k.c.)	214
3.2.3.3.	Odpowiedzialność za niezgodne z prawem akty normatywne, prawomocne orzeczenia i ostateczne decyzje (art. 417 ¹ k.c.)	216
3.2.4.	Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez zwierzęta (art. 431 k.c.)	218
3.2.5.	Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez rzeczy	219
3.2.6.	Odpowiedzialność związana z użyciem sił przyrody	220
3.2.7.	Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny (art. 449 ¹ k.c.)	222
3.3.	Naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym	224
3.3.1.	Wielość podmiotów odpowiedzialnych	224
3.3.2.	Naprawienie majątkowej szkody na osobie	224
3.3.3.	Naprawienie niemajątkowej szkody na osobie	227
3.4.	Przedawnienie roszczeń z czynów niedozwolonych (art. 442 ¹ k.c.)	228

Rozdział trzeci

Wykonanie zobowiązań	230
1. Sposób wykonania zobowiązania	230
2. Podmioty wykonania zobowiązania	231
2.1. Dłużnik	231
2.2. Wierzyciel	231
3. Przedmiot wykonania zobowiązania	231
4. Miejsce wykonania zobowiązania	232
5. Termin wykonania zobowiązania	233
6. Wykonanie zobowiązań z umów wzajemnych	234
7. Dowód wykonania zobowiązania	234
7.1. Pokwitowanie	235
7.2. Dokument stwierdzający zobowiązanie	235
8. Wpływ nadzwyczajnej zmiany stosunków na wykonanie zobowiązania umownego	236

Rozdział czwarty

Niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania	238
1. Uwagi wprowadzające	238
1.1. Przesłanki odszkodowawczej odpowiedzialności kontraktowej	239
1.2. Zasada odpowiedzialności dłużnika	239
2. Niemożliwość świadczenia	240
3. Opóźnienie i zwłoka dłużnika	241
4. Zwłoka wierzyciela	243
5. Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika	243
5.1. Uwagi ogólne	243
5.2. Przesłanki ochrony wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika	244
5.3. Środki ochrony pokrzywdzonego wierzyciela	245

Rozdział piąty	
Wygaśnięcie zobowiązania	246
1. Uwagi ogólne	246
2. Sposoby zaspokojenia wierzyciela	246
Część czwarta	
PRAWO ZOBOWIĄZAŃ – CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA	
Rozdział pierwszy	
Uwagi wprowadzające	251
1. Przedmiot regulacji części szczegółowej prawa zobowiązań	251
2. Szczegółowe stosunki zobowiązaniowe powstałe z umów	252
2.1. Uwagi ogólne	252
2.2. Umowy jako źródło złożonych relacji zobowiązaniowych	253
Rozdział drugi	
Stosunki zobowiązaniowe regulujące przeniesienie praw	254
1. Uwagi ogólne	254
2. Sprzedaż	255
2.1. Pojęcie, cechy i przedmiot umowy	255
2.2. Prawa i obowiązki sprzedawcy	255
2.3. Prawa i obowiązki kupującego	257
2.4. Przedawnienie roszczeń	259
2.5. Rękojmia za wady	259
2.5.1. Uwagi ogólne	259
2.5.2. Pojęcie i rodzaje wad	260
2.5.3. Uprawnienia z tytułu rękojmi	262
2.5.4. Akty staranności	263
2.5.5. Terminy związane z realizacją uprawnień z tytułu rękojmi	263
2.6. Gwarancja jakości	264
2.7. Szczególne rodzaje sprzedaży	265
2.7.1. Uwagi ogólne	265
2.7.2. Szczególne rodzaje sprzedaży według kodeksu cywilnego	266
3. Darowizna	267
3.1. Pojęcie i cechy	267
3.2. Forma umowy	268
3.3. Prawa i obowiązki stron	268
3.4. Odwołanie darowizny	270
4. Inne umowy nazwane regulujące przeniesienie praw – przegląd	270
Rozdział trzeci	
Stosunki zobowiązaniowe regulujące korzystanie z cudzej rzeczy	272
1. Uwagi ogólne	272
2. Najem	272
2.1. Pojęcie i cechy	272
2.2. Forma umowy	273

2.3.	Prawa i obowiązki wynajmującego	273
2.4.	Prawa i obowiązki najemcy	274
2.5.	Zakończenie stosunku najmu	276
3.	Dzierżawa	277
3.1.	Pojęcie i cechy	277
3.2.	Prawa i obowiązki stron	277
4.	Leasing – ogólna charakterystyka	278
5.	Użyczenie	279
5.1.	Pojęcie i cechy	279
5.2.	Prawa i obowiązki stron	280
5.3.	Zakończenie stosunku użyczenia	281

Rozdział czwarty

Stosunki kredytowe	282
1. Uwagi ogólne	282
2. Pożyczka	282
2.1. Pojęcie i cechy	282
2.2. Prawa i obowiązki stron	283
3. Rachunek bankowy	283
3.1. Pojęcie i cechy	283
3.2. Forma umowy	284
3.3. Prawa i obowiązki stron	284
3.4. Zakończenie stosunku rachunku bankowego i przedawnienie roszczeń ...	285
4. Pozakodeksowe źródła stosunków kredytowych – umowa kredytu	286
4.1. Uwagi ogólne	286
4.2. Pojęcie i cechy	286
4.3. Tryb zawarcia i forma umowy	286
4.4. Prawa i obowiązki stron	287
4.5. Kredyt konsumencki	287
5. Zabezpieczenie zwrotu wartości majątkowej – poręczenie	288
5.1. Uwagi ogólne	288
5.2. Pojęcie i cechy	288
5.3. Forma umowy	289
5.4. Prawa i obowiązki stron	289

Rozdział piąty

Stosunki zobowiązaniowe regulujące świadczenie usług	291
1. Uwagi ogólne	291
2. Umowa o dzieło	292
2.1. Pojęcie, cechy i przedmiot umowy	292
2.2. Prawa i obowiązki przyjmującego zamówienie	292
2.3. Prawa i obowiązki zamawiającego	294
2.4. Zakończenie stosunku prawnego	296
3. Umowa zlecenia	296
3.1. Pojęcie, cechy i konstrukcja prawna umowy	296
3.2. Prawa i obowiązki przyjmującego zlecenie	297

3.3. Prawa i obowiązki dającego zlecenie	298
3.4. Zakończenie stosunku zlecenia	299
4. Wyspecjalizowane postacie umowy o dzieło i umowy zlecenia – przegląd	299
5. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia	301
5.1. Pojęcie	301
5.2. Przesłanki wystąpienia	302
5.3. Prawa i obowiązki stron	302

Rozdział szósty

Stosunki zobowiązaniowe regulujące świadczenia losowe .....

1. Uwagi ogólne	304
2. Umowa ubezpieczenia	304
2.1. Istota i rodzaje ubezpieczeń	304
2.2. Pojęcie i cechy umowy	306
2.3. Tryb zawarcia i forma umowy	306
2.4. Prawa i obowiązki stron	307
2.5. Zakończenie stosunku ubezpieczenia i przedawnienie roszczeń	310
3. Umowa o grę albo zakład	311

Rozdział siódmy

Stosunki zobowiązaniowe regulujące dostarczanie środków utrzymania .....

1. Uwagi ogólne	313
2. Renta	313
3. Dożywocie	314

Rozdział ósmy

Stosunek spółki .....

1. Uwagi ogólne	316
2. Rodzaje spółek	316
3. Spółka cywilna	317
4. Spółki handlowe – przegląd	319

Rozdział dziewiąty

Stosunki zobowiązaniowe wynikające z przekazu i papierów wartościowych .....

1. Przekaz	323
2. Papiery wartościowe	324
2.1. Pojęcie i funkcje	324
2.2. Powstanie papieru wartościowego	325
2.3. Klasyfikacje papierów wartościowych	325
2.4. Umarzanie papierów wartościowych	326
2.5. Wybrane rodzaje papierów wartościowych – przegląd	326
2.6. Znaki legitymacyjne	328

Rozdział dziesiąty

Stosunki powstałe z innych kodeksowych instytucji zobowiązaniowych .....

1. Odpowiedzialność utrzymujących hotele i podobne zakłady	329
2. Przyrzeczenie publiczne	330

3. Ugoda	331
Część piąta	
PRAWO SPADKOWE	
Rozdział pierwszy	
Pojęcie i funkcje prawa spadkowego	335
1. Prawo spadkowe w znaczeniu przedmiotowym	335
2. Podmiotowe prawo do spadku	336
3. Funkcje prawa spadkowego	337
Rozdział drugi	
Spadek i dziedziczenie	338
1. Pojęcie spadku	338
2. Pojęcie dziedziczenia	340
3. Przesłanki nabycia spadku	340
3.1. Otwarcie spadku	340
3.2. Powołanie do spadku	341
3.3. Zdolność do dziedziczenia	341
4. Brak okoliczności wyłączających skuteczność powołania do spadku	342
4.1. Niegodność	342
4.2. Oświadczenie o odrzuceniu spadku	343
4.3. Zrzeczenie się dziedziczenia	345
5. Umowy dotyczące spadku	345
6. Znaczenie stwierdzenia nabycia spadku (poświadczenia dziedziczenia) i nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego	346
Rozdział trzeci	
Dziedziczenie ustawowe	349
1. Zasada subsydiarności	349
2. Krąg spadkobierców i wielkość udziałów	349
3. Dziedziczenie przez gminę i Skarb Państwa	351
Rozdział czwarty	
Rozrządzenia na wypadek śmierci	352
1. Pojęcie testamentu	352
2. Przesłanki ważności testamentu	352
3. Treść testamentu	354
3.1. Ustanowienie spadkobiercy	354
3.2. Inne rozrządzenia	355
4. Formy testamentu	358
5. Wykładnia testamentu	361
6. Odwołanie testamentu	361
7. Otwarcie i ogłoszenie testamentu	362
Rozdział piąty	
Odpowiedzialność za długi spadkowe	363
1. Wprowadzenie	363

2. Odpowiedzialność przed przyjęciem spadku	363
3. Okres od przyjęcia spadku	364
4. Odpowiedzialność po dziale spadku	365
5. Zasady spłaty długów przez spadkobiercę	366

Rozdział szósty

Szczególne instytucje ochrony interesów osób najbliższych spadkodawcy .....

1. Zachowek	367
1.1. Zagadnienia ogólne	367
1.2. Uprawnieni i zobowiązani z tytułu zachowku	367
1.3. Obliczanie i realizacja roszczeń z tytułu zachowku	368
1.4. Wydziedziczenie	370
2. Uprawnienie do otrzymania przedmiotów urządzenia domowego	370
3. Uprawnienie do korzystania z mieszkania i urządzenia domowego	371
4. Uprawnienie dziadków spadkodawcy	371

Rozdział siódmy

Wspólność majątku spadkowego i dział spadku .....

1. Wspólność majątku spadkowego	372
2. Pojęcie i tryby działu spadku	373
2.1. Umowny dział spadku	373
2.2. Sądowy dział spadku	374

Część szósta

PRAWO RODZINNE

Rozdział pierwszy

Prawo rodzinne – zagadnienia wprowadzające .....

1. Przedmiot prawa rodzinnego	379
2. Cechy prawa rodzinnego	380
3. Źródła prawa rodzinnego	381
4. Zasady prawa rodzinnego	382
5. Pojęcie pokrewieństwa i powinowactwa	383

Rozdział drugi

Małżeństwo .....

1. Zawarcie małżeństwa	385
1.1. Czynność prawna zawarcia małżeństwa	385
1.2. Przesłanki warunkujące zawarcie małżeństwa	385
1.3. Okoliczności wyłączające zawarcie małżeństwa	386
1.4. Tryb i forma zawarcia małżeństwa	387
2. Prawa i obowiązki małżonków	388
2.1. Klasyfikacja praw i obowiązków	388
2.2. Wzajemne prawa i obowiązki małżonków	389
2.3. Prawa i obowiązki małżonków względem rodziny	390
2.4. Nazwisko małżonków	392

3.	Mażeńskie ustroje majątkowe	392
3.1.	Ogólna charakterystyka stosunków majątkowych między małżonkami	392
3.2.	Podstawowe założenia ustroju wspólności ustawowej	393
3.3.	Umowne ustroje majątkowe	398
3.4.	Przymusowy ustrój majątkowy	400
4.	Ustanie małżeństwa oraz separacja	401
4.1.	Przyczyny ustania małżeństwa	401
4.2.	Unieważnienie małżeństwa	401
4.3.	Rozwód	403
4.3.1.	Przesłanki rozwodu	403
4.3.2.	Skutki rozwodu	404
4.4.	Separacja	405

Rozdział trzeci

Rodzice i dzieci	407
1. Pochodzenie dziecka	407
1.1. Uwagi ogólne o pochodzeniu dziecka	407
1.2. Macierzyństwo	408
1.3. Domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki	409
1.4. Uznanie ojcostwa	410
1.5. Sądowe ustalenie ojcostwa	412
1.6. Dowody przyrodnicze w sprawach o ustalenie pochodzenia dziecka	413
1.7. Nazwisko i imię dziecka	413
2. Władza rodzicielska oraz inne stosunki prawne między rodzicami a dziećmi	415
2.1. Uwagi ogólne o stosunkach między rodzicami a dziećmi	415
2.2. Treść i wykonywanie władzy rodzicielskiej	416
2.3. Powstanie i ustanie władzy rodzicielskiej	418
2.4. Ingerencja sądu opiekuńczego w sprawowanie władzy rodzicielskiej	419
2.5. Kontakty z dzieckiem	422
3. Stosunki prawne zbliżone do stosunków między rodzicami a dziećmi	423
3.1. Uwagi ogólne	423
3.2. Przynależność	424
3.3. Opieka nad małoletnim	428
3.4. Piecza zastępcza nad dzieckiem oraz kuratela	431

Rozdział czwarty

Obowiązek alimentacyjny	434
1. Funkcja, charakter i treść obowiązku	434
1.1. Istota, funkcja i cechy obowiązku	434
1.2. Treść i postacie obowiązku	435
2. Podmioty, przesłanki i zakres obowiązku	436
2.1. Źródła i podmioty obowiązku	436
2.2. Przesłanki obowiązku	436
2.3. Zakres obowiązku	437
3. Kolejność obowiązku oraz jego realizacja	439
3.1. Kolejność obowiązku	439

3.2. Realizacja obowiązku alimentacyjnego oraz ochrona prawa do alimentów	440
--	-----

Bibliografia	445
---------------------------	------------

WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW

Akty prawne

art. 10	ustawa z dnia 22 stycznia 1990 r. o Sądzie Rejonowym dla M. St. w Warszawie (Dz. U. z 1990 r. poz. 28) z późn. zm.)
art. 11	ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – o zakresie postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101) z późn. zm.)
art. 12	ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. – o kosztach rodzimych i opadku przy przekazywaniu (Dz. U. z 2016 r. poz. 382) z późn. zm.)
art. 13	ustawa z dnia 13 września 2006 r. – o Księdze Kościoła katolickiego (Dz. U. z 2011 r. poz. 101) z późn. zm.)
art. 14	Konwencja o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z dnia 2 kwietnia 1997 r. Dz. U. z 2015 r. poz. 48) z późn. zm.)
art. 15	ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. – o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 122) z późn. zm.)
art. 16	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 172) z późn. zm.)
art. 17	ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. – o sądach i właściwościach sądownictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 77) z późn. zm.)
art. 18	ustawa z dnia 15 grudnia 2011 r. o świadczeniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2011 r. poz. 122) z późn. zm.)
art. 19	ustawa z dnia 24 czerwca 1991 r. o ochronie i eksploatacji lokali mieszkalnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 189) z późn. zm.)

Pozostałe skróty

BNP	Narodowy Bank Polski
CC	Łączny Skład Cywilny